

Cild XIX

1977-1979

TÜRKİYAT MECMUASI

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ TÜRKİYAT ENSTİTÜSÜ
TARAFINDAN ÇIKARILIR

Kurucu :

M. Fuad Köprülü

Müdür :

Prof. Dr. Sadettin Buluç

İSTANBUL - EDEBİYAT FAKÜLTESİ BASIMEVİ

1980

«MANZUM OĞUZNÂME» İLE İLGİLİ İKİ NOT

Türkiyat Mecmuası'nın XVIII. cildinde yayınlamış olduğumuz «Manzum Oğuznâme» adlı makalemizin metin kısmında yer alan iki sözün okunuşunda tereddüt ettiğimiz için, bu sözleri metinde kendi imlâsı ile vermiş ve tercüme kısmında da yerlerini boş bırakmıştık.

Değerli meslektaşımız Dr. Tuncer Gülensoy gönderdiği bir mektupla bu iki sözün okunuşunda bize yardımcı olmak inceliğinde bulunduğundan, bu not yazımızla iki sözü yeniden ele alıp açıklığa kavuşturmayı uygun bulduk. Kendilerine başarı dileklerimizle teşekkür ederiz.

1) On dördüncü beyitte yer alan ve okunuşunda tereddüt ettiğimiz birinci sözün imlâsı اورا کجانی şeklinde idi. Biz bu imlânın, *ürek-câm* şeklinde okunabileceğini ve “kötü, zararlı, mahzurlu” gibi mânâlara gelebileceğini bir ihtimal olarak belirtmiştik (bk. *Manzum Oğuznâme*, TM. c. XVIII, İstanbul 1976, not : 14). Şüphesiz ki, bu okuyuş metne uygun düşmemektedir. Meslektaşımızın sözü *ura keçeni* (*ura* < *ur-a*; *ur-* “vurmak, yama yapmak”, -*a* istek eki; *keçeni* < *keçe-ni keçe* “keçe, aba, keçe örtü”, -*ni* yükleme hali eki) şeklinde okuması, bizce de hem şekil, hem de mânâ yönünden metne uygun düşmektedir. Bu takdirde ilgili beyt :

meşveret kılalıñ öziñge b(u)run
ura keçeni yoktur munuñ t(e)g y(u)run

şeklini alır ve “Önce kendisiyle görüşelim, keçeye vuracak bunun gibi yama yoktur” veya kısaca “Önce kendisiyle görüşmekten daha iyi çâre yoktur” şeklinde de mânâlandırılabilir.

2) Diğeri ise yirmibeşinci beyitte yer alan سندر imlâsı idi. Biz bu sözü de okuyamamış, ancak notta bunun *hatun* kelimesinin sıfatı olabileceğini belirtmiştik (bk. *Manzum Oğuznâme*, not : 25). Meslektaşımız bu imlânın *sellendü(r)* şeklinde okunabileceğini ve “giyinip, giyinmiş” gibi bir mânâ verilebileceğini bildirmektedir. Bu okunuşa göre beyit :

sellendü(r) hatun t(e)g evinde t(u)rur
oğuz kirse çıksa an köp urur

şeklini alır. Meslektaşımız *sellendü(r)* kelimesini *selle* “küçük bir sarık” (bk. Räsänen, *Wb.*, s. 409) kelimesi ile ilgili görmektedir. Şeyh Süleyman Lügati’nda da *selle / sele* سله kelimesi “sarık, imâme, destar, tülbent, kavuk” mânâlarıyla yer almaktadır.

Ve zin gereği سلندو imlâsını *selendü* veya *selendür* şeklinde okumak lâzımdır. Ayrıca *-dür* ekini bildirme eki kabul etsek bile, geriye kalan *sen / sellen*’in *selle / sele* ile ilgisini açıklamak gerekmektedir.

Bizce bu kelimenin yapı ve mânâsı hakkında henüz kesin bir şey söylemek mümkün değildir.

Kemal Eraslan